

Gäller för: VO3 Anestesi Operation Intensivvård

Giltig från: 2025-09-23

Innehållsansvar: Anette Elovson, (aneha3), Ivasjuksköterska

Giltig till: 2027-02-11

Granskad av: Anette Elovson, (aneha3), Ivasjuksköterska

Godkänd av: Annelie Sundén Gustavsson, (annsu1), Verksamhetschef

Noninvasiv ventilation – SVP intensivvård

Innehållsansvariga

Anette Elovson, IVA-sjuksköterska, SkaS Skövde
Camilla Ylikangas, IVA-sjuksköterska, SkaS Skövde
Maria Glad, IVA-sjuksköterska, SkaS Skövde.

Revideringar i denna version

Förändring under avsnittet andning/cirkulation -skötsel.

Bakgrund, syfte och mål

Tillämpas i Skövde.

En standardvårdplan (SVP) föreslår omvårdnadsdiagnoser, formulerar rimliga mål och beskriver omvårdnadsåtgärder som tillgodoser basala vårdbehov. Syftet med SVP är att skapa högkvalitativ vård, underlätta dokumentation och effektivisera vården. Den är utformad så att 75 % av vuxna noninvasivt ventilatorbehandlade patienter ska kunna följa vårdplanen och är utformad på basen av intensivvårdssjuksköterskans kunskaper om vilka de vanligaste omvårdnadsproblem, mål och åtgärder för dessa patienter är.

Vårdplanen startas genom att öppna och aktivera Meliormallen (IVA SVP noninvasiv ventilation) när noninvasiv ventilatorbehandling påbörjas. Den dokumenteras och signeras i Melior samt i [övervakningsjournal på IVA](#). När patientens tillstånd eller behov avviker från det förväntade, startas en individuell vårdplan t.ex. vid urträning eller inför överflyttning till vårdavdelning.

Arbetsbeskrivning

Sökord Omvårdnadsdiagnos (OVD) – Mål – Åtgärder – Utvärdering

Kommunikation

Diagnos

OVD: Svårigheter att kommunicera verbalt **r.t.** tätslutande NIV-mask **I.t.** minskad delaktighet i beslut kring vård och behandling.

OVD: Förändrade sinnesintryck **r.t.** läkemedel och aktuell miljö **I.t.** störd dygnsrytm och desorientering.

Mål

- Utifrån situationen kunna kommunicera och göra sig förstådd
- En skyddad personlig sfär
- Trygghetskänsla under NIV-behandlingen
- Acceptera och tolerera behandlingen

- Följsamhet enligt basvård på IVA
- Vaken på dagen och sova på natten
- Att patient och/eller minst en närstående är informerad/delaktig i beslut och planerade/utförda åtgärder avseende vård och behandling där så är möjligt.

Åtgärder

Medverkan:

- Patienten och närståendes medverkan i åtgärder/beslut
- Genomgång av dagsschema.

Information:

- Informera inför varje omvårdnadsåtgärd (obligatoriskt förhållningssätt)
- Informera om vikten av att använda NIV-mask/huva samt orsaken till det och konsekvenserna av att ta av masken.

Stöd:

- Utprovade kommunikationshjälpmedel
- Uppmuntra närstående att vara delaktig vid skötsel
- Närvaro hos patienten och mentalt stöd.

Miljö:

- Dygnsplanering enligt [IVP](#)
- Individuellt utprovad förströelse och aktivitet
- Patienten ska ha tillgång till ringklocka.

Träning:

- Vänja sig vid att använda NIV-mask

Observation:

- Sedering enligt [RASS](#)
- Deliriumscreening enligt [CAM-ICU](#)

Läkemedelshantering

- **Initiera vid behov sedering enligt ordination.**

Samordning:

- Erbjud kontakt med tolk.

Utvärdering

Skär kontinuerligt i omvårdnadsstatus i Melior. Vid avvikelser starta individuell vårdplan (IVP) i Melior.

Andning/Cirkulation

Diagnos

OVD: Oförmåga till fullgod egenandning och syresättning r.t. medicinsk diagnos.
OVD: Risk för aspiration r.t. maskventilation och andningsrelaterad oro.

Mål

- Att klara sin andning och syresättning själv utan NIV-behandling
- **Ventilation och syresättning enligt ordination**
- Avsaknad av andningsrelaterad oro
- Effektivt kunna frigöra sekret
- Acceptera och tolerera NIV-mask.

Åtgärder	<p>Observation:</p> <p><i>Cirkulation:</i></p> <ul style="list-style-type: none">- Kontrollera och dokumentera blodtryck, hjärtfrekvens, hjärtrytm, eventuell cyanos, perifer cirkulation osv. <p><i>Respiration:</i></p> <ul style="list-style-type: none">- Kontrollera och dokumentera ventilatorinställningar en gång per pass eller efter ändring- Dokumentera avlästa ventilatorparametrar varje timma eller oftare vid behov- Utvärdera alla larm kontinuerligt och fastställa orsak- Förhindra ofrivillig avtagning av NIV-mask- Typ av mask och storlek. <p>Miljö:</p> <ul style="list-style-type: none">- Basala hygienrutiner enligt vårdhandboken och lokala anvisningar från Vårdhygien SkaS. <p>Skötsel:</p> <ul style="list-style-type: none">- Höjd huvudända 30 grader- Säkra NIV-masken enligt instruktion- Byte av filter och slangar/kopplingar enligt rutin bytesintervall (finns under MTU/andning)- Individuellt utprovad lungrelaterad vändning/mobilisering. <p>Speciell omvårdnad:</p> <ul style="list-style-type: none">- Utvärdera om patientens läge orsakar minskad saturation eller om andningsbesvär uppstår efter vändning- Initiera aktiv befuktning- Urträning enligt ordination (daglig IVP i övervakningsjournalen).
Utvärdering	Sker kontinuerligt i omvårdnadsstatus i Melior. Vid avvikelser starta individuell vårdplan (IVP) i Melior.

Nutrition

Diagnos	<p>OVD: Svårigheter vid intag av mat och dryck per os r.t. NIV-behandling I.t. otillräckligt näringsintag och muntorrhet.</p> <p>OVD: Risk för illamående och kräkning r.t. maskventilation, medicinsk diagnos och läkemedel.</p>
Mål	<ul style="list-style-type: none">- Frisk munslemhinna- Att kunna äta och dricka- Tillräckligt näringsintag- Inget illamående eller kräkning.

Åtgärder	<p>Observationer:</p> <ul style="list-style-type: none">- Inspektion av munhåla en gång per dag- Vätskebalans dagligen- Kostregistrering (enligt mat- och vätskelista)- Illamående och kräkningar. <p>Skötsel:</p> <ul style="list-style-type: none">- Hjälp med mun- och tandvård enligt arbetsinstruktion för munvård.
-----------------	---

- **Mat och dryck enligt ordination.**

Speciell omvårdnad:

- **TPN och/eller enteral nutrition enligt ordination/enligt styrdokument [Nutrition vid intensivvård](#).**

Läkemedelshantering:

- Initiera eventuell antiemetika

Utvärdering Sker kontinuerligt i omvårdnadsstatus i Melior. Vid avvikelser starta individuell vårdplan (IVP) i Melior.

Elimination

Diagnos **OVD:** Risk för förstoppning **r.t.** immobilisering och aktuella läkemedel.
OVD: Risk för övertänjd urinblåsa **r.t.** aktuell läkemedelsbehandling.
OVD: Diarré **r.t.** antibiotika och/eller enteral nutrition **I.t.** skadad hud kring rektum.

Mål

- **Adekvat miktions enligt daglig ordination**
- Sköta magen utifrån individuella förutsättningar.

Åtgärder

Observationer:

- Urinmätning, eventuell timdiures, inspektion av utseende
- Auskultera om tarmljud finns, gaser och avföring; volym, konsistens, form och färg
- Kräkningar; volym och utseende.

Skötsel:

- KAD storlek, in, ut och byte
- Blöja, inkontinensskydd.

Speciell omvårdnad:

- Initiera byte av enteral nutrition
- Initiera justering av nutritionshastigheten (ml/timme)
- Initiera fekalpåse eller tarmsond vid behov.

Läkemedelshantering:

- Initiera eventuell laxantia

Utvärdering Sker kontinuerligt i omvårdnadsstatus i Melior. Vid avvikelser starta individuell vårdplan (IVP) i Melior.

Hud

Diagnos **OVD:** Risk för skada, trycksår och lokal smärta på näsrygg/panna **r.t.** hårt sittande och skavande NIV-mask.
OVD: Risk för tryckskada, smärta och ödem **r.t.** banden som håller NIV-mask/huva på plats.
OVD: Risk för hornhinneirritation **r.t.** läckage från NIV-mask.

Mål	<ul style="list-style-type: none">- Hel hud och tidigt upptäckta tecken på ödem och tryckskador- Smärtfri- Oskadade hornhinnor.
Åtgärder	<p>Observation:</p> <ul style="list-style-type: none">- Enligt Modifierad Nortonskala- Inspektion av näsrygg/panna varannan timma eller oftare om patientens tillstånd tillåter- Inspektion av huden där banden till NIV-mask kan skada- Inspektion av ögonslemhinnor minst en gång per dygn- Kallsvettig, hudfärg osv. <p>Miljö:</p> <ul style="list-style-type: none">- Antidekubitusmadrass vid behov. <p>Skötsel:</p> <ul style="list-style-type: none">- Enligt basvård- Trycksårsprevention <p>Speciell omvårdnad:</p> <ul style="list-style-type: none">- I samband med inspektion, tryckavlasta huden där NIV-mask och tillhörande band sitter- Avlastande förband näsrygg vid behov- Initiera ögonsalva eller tårsubstitut vid behov. <p>Läkemedelshantering:</p> <ul style="list-style-type: none">- Initiera vid behov smärtlindring.
Utvärdering	Sker kontinuerligt i omvårdnadsstatus i Melior. Vid avvikelser starta individuell vårdplan (IVP) i Melior.

Aktivitet

Diagnos	OVD: Nedsatt förmåga att själv klara dagliga aktiviteter r.t. behandling med NIV I.t. immobilisering och minskad delaktighet.
Mål	<ul style="list-style-type: none">- Rörelseförmåga enligt habitualtillstånd- Att vara delaktig i dagliga aktiviteter.
Åtgärder	<p>Medverkan:</p> <ul style="list-style-type: none">- Patientens egna resurser, tar själv ansvar för tandborstning, kamma sig, övre toalett, äta, ta dryck och vända sig osv. <p>Skötsel:</p> <ul style="list-style-type: none">- Mobilisera till hjärtsängsläge, sitta på sängkant, stå vid sängen, sitta i fåtölj osv.- Hjälpa till att utföra aktiviteter i dagligt liv- Tillgodose patientens totala hygienbehov enligt basvården och därutöver vid behov- Dusch/bad/hårtvätt. <p>Träning:</p> <ul style="list-style-type: none">- Träning individuellt utprovat av sjukgymnast. <p>Samordning:</p>

- Främja kontinuitet genom samordning av aktiviteter, undersökningar osv.
- Dygnsplanering enligt [IVP](#)

Utvärdering Sker kontinuerligt i omvårdnadsstatus i Melior. Vid avvikelser starta individuell vårdplan (IVP) i Melior.

Sömn

Diagnos **OVD:** Förändrad dygnsrytm **r.t.** intensivvårdsmiljön och eventuell sedering **I.t.** sömnsvårigheter, trötthet och desorientering.

Mål

- Balans mellan aktivitet och vila utifrån individuella förutsättningar
- Vaken dagtid och sova nattetid.

Åtgärder **Information:**

- Om dag, tid och rum minst en gång per pass.

Miljö:

- Minimera ljud och larm på rummet. Ljus; tända/släckta lampor
- Erbjud öronproppar/ögonbindel nattetid
- Tillgodose vila minst en och en halv timme dagtid
- Erbjud behaglig musik osv.

Läkemedelshantering:

- **Eventuellt sederande läkemedel, sömntabletter, smärtlindring enligt ordination.**

Samordning:

- Samordning av aktiviteter och undersökningar för att minimera störningar.
- Dygnsplanering enligt [IVP](#)

Utvärdering Sker kontinuerligt i omvårdnadsstatus i Melior. Vid avvikelser starta individuell vårdplan (IVP) i Melior.

Psykosocialt

Diagnos **OVD:** Rädsla att förlora kontrollen över egenandningen **r.t.** aktuell sjukdom.
OVD: Förändrad hälso- och livssituation **r.t.** aktuell sjukdom och intensivvårdsmiljö, eventuell sedering och noninvasiv ventilatorvård.

Mål Tillit till den egna förmågan att hantera aktuell hälsosituation.

Åtgärder **Observation:**

- Eventuell oro, ångest och rädsla eller visat missnöje.

Stöd:

- Minimera stressorer i den psykosociala miljön
- Förklara "alla slangar" och deras funktioner
- Förklara anledning till larmljud

OBS! Utskriven version kan vara ogiltig. Verifiera innehållet.

- Ge patienten tid att uttrycka sina känslor
- Tröst, tillit och närhet
- Start av fotodagbok.

Samordning:

- Erbjud kontakt med kurator, präst eller annan.

Utvärdering

Sker kontinuerligt i omvårdnadsstatus i Melior. Vid avvikelser starta individuell vårdplan (IVP) i Melior.

*© Skapat av: Veronika Karlsson PhD. & Eva-Britt Nordström
Intensivvårdsavdelningen, Skaraborgssjukhus Skövde 2004.*

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: VO3 Anestesi Operation Intensivvård

Innehållsansvar: Anette Elovson, (aneha3), Ivasjuksköterska

Granskad av: Anette Elovson, (aneha3), Ivasjuksköterska

Godkänd av: Annelie Sundén Gustavsson, (anns1),
Verksamhetschef

Dokument-ID: SKAS9696-242963441-86

Version: 7.0

Giltig från: 2025-09-23

Giltig till: 2027-02-11